

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Anden Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 209. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1836_518A_2-txt-shoot-idm11867.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Saaledes greb da Anglerne i *Northumberland* Korset med Glæde i de samme Dage, som *Mahomed* reiste Banner imod det, og skiøndt *Edvin* snart (633) faldt ved *Heathfield* i et Slag mod *Britte-Kongen Cedvalla* og den hedenske Vodanide *Bent* (Penda) fra *Mercia*, og skiøndt *Paulin* flygtede med Enke-Dronningen *Ædelburg* hjem til *Kent*, saa tog dog Ingen af dem *Northumberlands* Christendom med sig; thi *Jakob* Degn, som blev tilbage, kunde baade præke og synge, og *Peders-Kirken* i *York*, som *Edvin* havde begyndt at bygge af *Steen*, fuldførde Sønnen af hans Medbeiler, Kong *Osvald*, som blev hans Eftermand og *Northumberlands Helgen* *Sammest. II. 14. 16. 20. III. 1. 6. 9-13.. Vel faldt ogsaa *Osvald* for *Bent Hedning*, men *Bent* faldt igjen for *Osvalds* Broder *Osvig*; i Midten af det Syvende Aarhundrede var Christendommen indført overalt, og det er høist mærkeligt, hvad vi læse om Kong *Kenvald* i *Vest-Sex*, at skiøndt han havde en meget lærd Mand til Biskop i *Dorchester* (ved *Oxford*), blev han dog kied af det fremmede Sprog, som han ikke forstod, og lod en *Angel-Sachser*, ved Navn *Ven* (Wine), vie til Biskop i *Winchester* *Sammest. III. 7. 21.. Vel er det nemlig en vanskelig Sag at finde dygtige Biskopper mellem Folk, der nys var Hedninger og end er raa, og den gode *Ven*, *Kenvald* greb i 210 Blinde, var ikke af de Bedste, thi da han snart blev usaattes med sin egen Konge, købde han Bispe-Stolen i *London* af ham i *Mercia*; men Isen blev dog brudt, snart (644) fik *Rochester* en værdig Indfødt til *Paulins* Eftermand, og Hoved-Sagen for et Folk, der har nogen Aand, er det dog immer, at *Moders-Maalet* holdes i Ære og bliver ved at være Aandens Tale-Rør i Tempel saavel som paa Thinge, og kun fordi *Angel-Sachserne* fælde det, blev de *Middel-Alderens* Vidunder. Allerede ved *Mercias* og *Ost-Angels* Daab finde vi næsten lutter *Engelske* Prædikanter, og selv *Canterbury* begyndte at faae indfødte *Ærke-Bisper*, men de kunde ingen ret Myndighed vinde i de urolige Tider, saa det var i alle Maader en Lykke, at *Wighard*, som var sendt til *Rom* for at indvies, døde der (667) tilligemed sine ypperste Ledsagere. Derved fik nemlig *Engeland* ikke blot en myndig, men en mesterlig *Ærke-Bisp* i den lærde *Græker Theodor*, Byes-Barn med Apostelen *Paulus*, som, tilligemed hans Høire-Haand, *Afrikaneren Adrian*, holdt saaledes Skole paa *Øen*, at *Beda* forsikrer, han havde selv kiendt Discipler af dem, hvoriblandt Biskop *Tobias* af *Rochester*, der kunde baade *Latin* og *Græsk* som deres *Moders-Maal*. Med Rette siger derfor den *Angel-Sachsiske Historie-Skriver*: det var de deiligste og de lyksaligste Dage, der oprandt, siden Angler gjæstede *Bretland*; thi vi havde vældige christne Konger, for hvilke de Fremmede skjalv, Folket lyttede med Glæde til de nye Tidender om *Himmerigs Herlighed*, og hvem der havde Lyst til Lærdom, fandt hellige og snilde Mestere ved *Haanden* *Bedas Kirke-Historie III. 20-22. IV. 1-2. V. 23.. Det var heller ikke blot et Øieblik, *Øen* kunde fryde sig ved saadanne Mestere, thi *Theodor* virkede der i 21 Aar og *Adrian* i 39, saa det var i *Bedas* egen Tid (690 og 708) de Begge hensov *Sammest. V. 8. 21..